

EL MÓN GREC

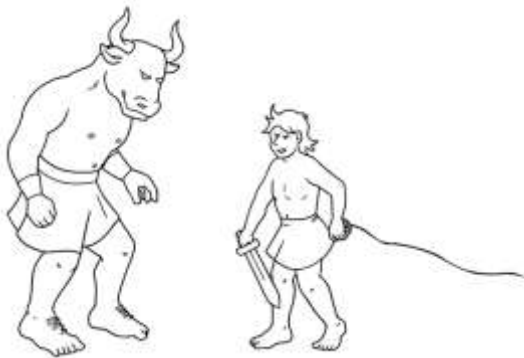
La civilització grega va néixer a les costes de la Península Balcànica i a les illes del mar Egeu, i es va estendre per una bona part del litoral mediterrani.

Els grecs s'organitzaren en petites ciutats independents: les polis. Tot i que eren autònomes, totes les polis gregues estaven unides per llaços culturals: una mateixa llengua i una mateixa religió.

1.- On va néixer la civilització grega?

2.- Què eren les polis?

3.- Quines coses les unien?

Quan Teseu i els joves atenencs destinats al Minotaure van desembarcar a Creta, els habitants de l'illa s'arregleraren per veure'ls passar. Entremig d'ells hi havia Ariadna, la filla de Minos. Quan va veure Teseu, se'n va enamorar. Quan va saber que era el fill del rei i que s'havia lliurat voluntàriament, va admirar el seu coratge i va decidir ajudar-lo. Sabia que era prou fort i valent per acostar-se al Minotaure, però també sabia que mai no aconseguiria trobar la sortida del laberint. Llavors ella li va donar un cabdell de fil i li va dir:

-Jo agafaré el fil per un cap, tu agafa l'altra punta i vés descabdellant a mesura que vagis recorrent el laberint. Que la teva mà no deixi mai el fil!. Per tornar amb mi, només hauràs de fer que seguir-lo. (<http://www.xtec.cat/~mnavar22/teseu%20i%20el%20minotaure.htm>)

4.- Situa en el mapa mut els indrets següents (pàg. 174):

Mar Egea

Mar Jònica

Atenes

Esparta

Peloponès

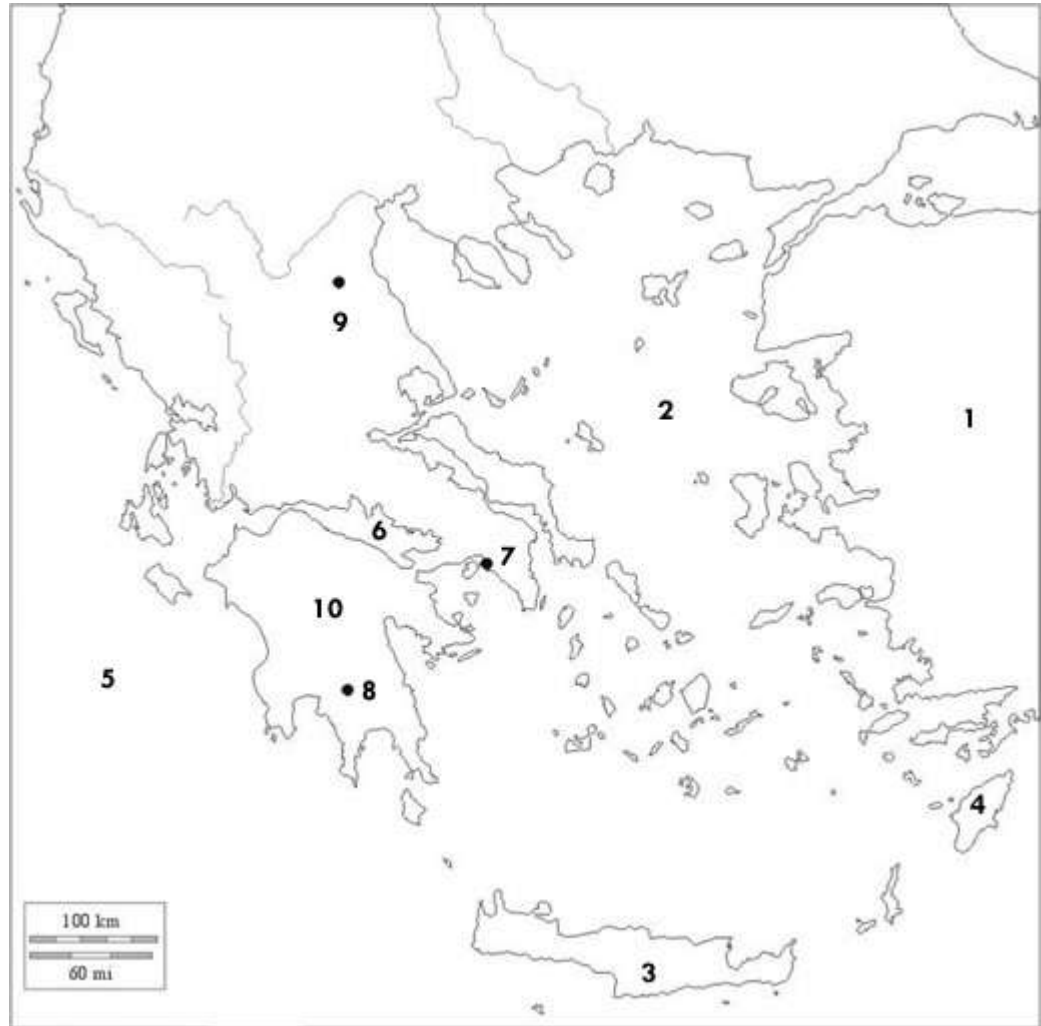
golf de Corint

Creta

Rodes

Àsia Menor

mont Olimp

- La civilització grega es va originar a la **Península Balcànica** i a les costes i les illes del **mar Egeu**.
- Els grecs són el resultat d'una mescla de diversos pobles (aqueus, doris...) que s'instal·laren successivament a Grècia entre el 2000 i el 1200 a.C.
- Es dedicaven a l'**agricultura**, a la **ramaderia** i a la **pesca**. **Comerciaren** al llarg de tot el Mediterrani.
- Tot i que vivien en ciutats independents (polis), tenien lligams en comú (llengua, reli-

gió...) i se sentien membres d'una mateixa cultura: l'**Hèl·lade**.

- Les **polis** gregues eren formades per una ciutat principal i els poblets i camps del voltant. Totes tenien govern, lleis, moneda i exèrcit propis.
- Les ciutats tenien una part alta (**acròpolis**) i una de baixa on se situaven els habitatges i la gran plaça (**àgora**).
- Tenien un **govern oligàrquic**, compost per un grup reduït d'aristòcrates (propietaris de terres rics).

1.- A on es va originar la civilització grega?

2.- De què vivien els grecs?

3.- Per quins llocs comerciaven?

4.- Quines coses tenien en comú tots els grecs?

5.- Com eren les polis?

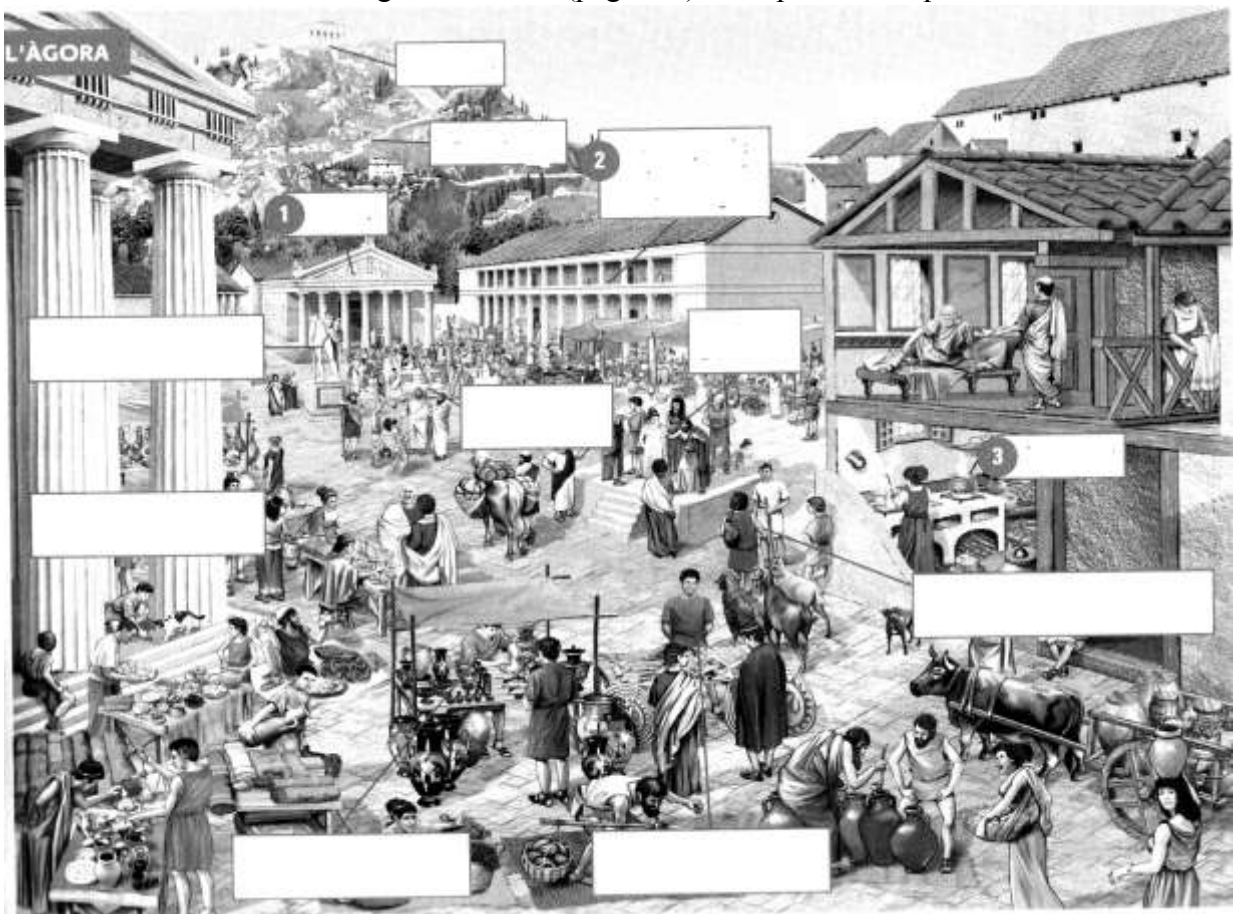
6.- Què tenien totes?

7.- Què era l'acròpolis ?

8.- Què era l'àgora ?

9.- Qui eren els aristòcrates?

10.- Fixa't en el dibuix de l'àgora d'Atenes (pàg. 177) i completa els requadres.

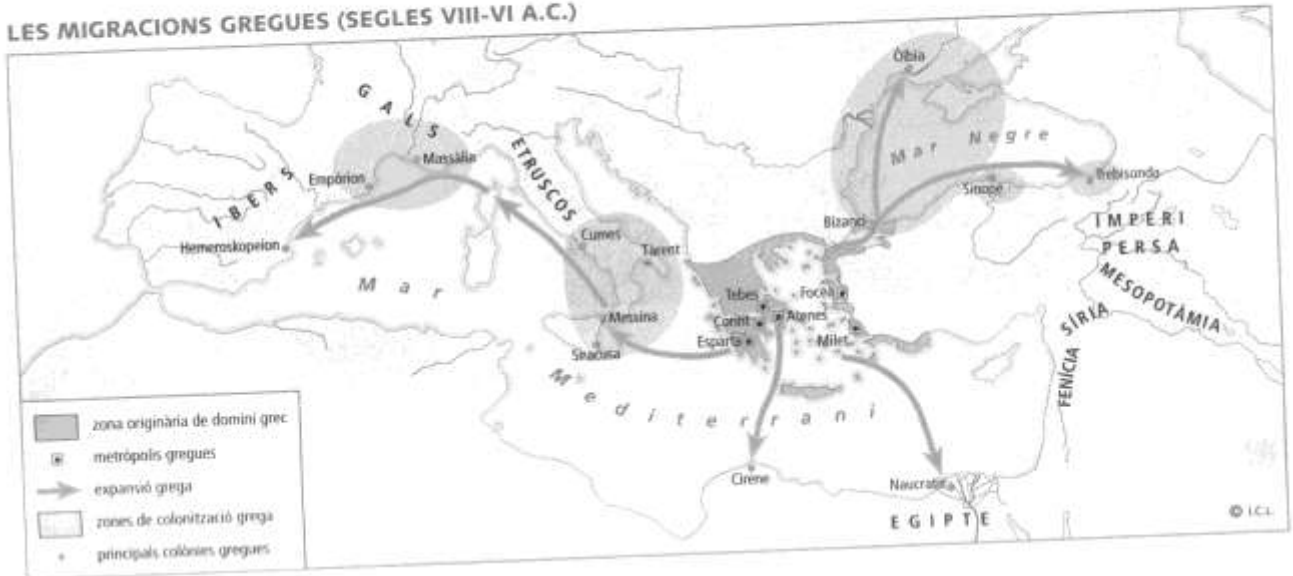
LES COLONITZACIONS GREGUES

- Entre els segles VIII i VI a.C. molts habitants de Grècia emigraren cap a les costes mediterrànies i el mar Negre.
- Les causes d'aquestes emigracions van ser l'escassetat de terres, la misèria de molts pagesos i la possibilitat de ser esclavitzats pels deutes.
- Les noves polis que es van fundar eren **colònies** de la ciutat d'origen (**metròpolis**).

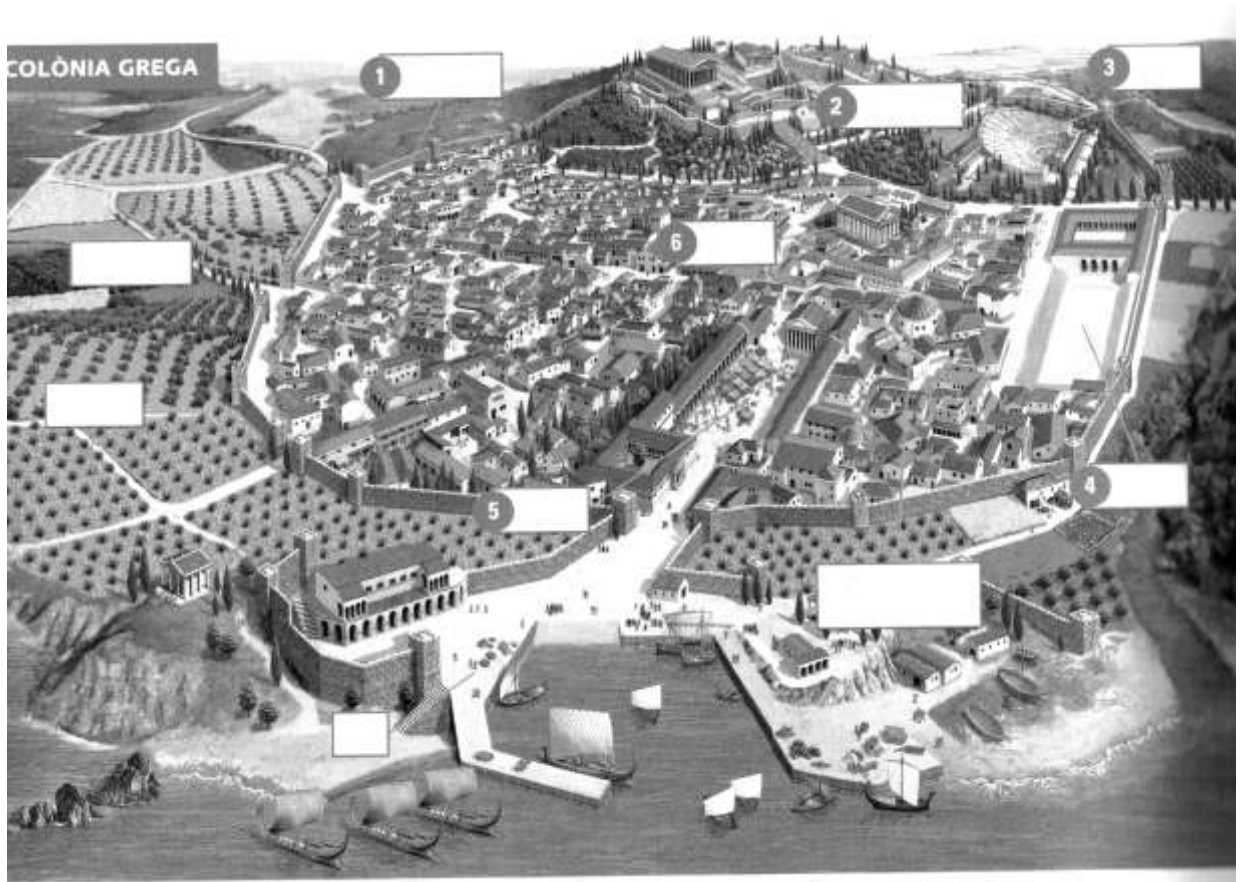
Eren independents però tenien forts lligams comercials i culturals amb la metròpolis.

- A la Península Ibèrica els grecs fundaren algunes colònies a la costa: *Rhode, Empòrion, Hemeroskòpeion* i *Mainake*.
- El contacte amb els grecs va representar grans **avenços** per als indígenes: difusió de la vinya i de l'olivera, introducció de la moneda i de l'escriptura, etc.

LES MIGRACIONS GREGUES (SEGLES VIII-VI A.C.)

- 1.- A quins llocs varen emigrar els grecs?
- 2.- Quines varen ser les causes de les migracions?
- 3.- Què eren les colònies?
- 4.- Quines colònies van fundar els grecs a Catalunya? (2)
- 5.- Quins avenços es varen produir a Catalunya gràcies a l'arribada dels grecs?

6.- Fixa't en el dibuix d'una colònia grega (pàg. 178) i completa els requadres.

7.- Busca informació al diccionari i omple aquest quadre:

	Edifici / Construcció	FUNCIÓ
1	MURALLES	Una <i>muralla</i> és un tipus de construcció defensiva destinada a la defensa o protecció d'un indret, entorn d'una població o d'un campament militar...
2		
3		
4		
5		
6		

- Al segle V a.C., Atenes es va convertir en una **democràcia**. És a dir, tots els ciutadans participaven en la política i estaven protegits per la llei; a canvi, pagaven impostos i defensaven la ciutat.
- Només eren **ciutadans** els homes lliures, majors d'edat, nascuts de pare ciutadà i mare atenesa. Eren **els únics** que podien participar en política.
- Les **dones** i els estrangers (**metecs**) no tenien drets; tampoc no en tenien els **esclaus**.
- Les institucions principals de la democràcia atenesa eren:
 - l'**Assemblea** de ciutadans: votava les lleis i la guerra.
 - els **magistrats**: dirigien l'exèrcit, aplicaven les lleis i presidien tribunals i actes religiosos.
 - els **tribunals** de justícia: jutjaven delictes comuns i de sang.
- Al segle V a.C., Atenes va vèncer els perses en les **guerres mèdiques**. Aquesta victòria li va donar el domini sobre la resta de les polis gregues, de les quals recaptava els impostos.
- Amb la riquesa acumulada, Atenes es va convertir en una gran ciutat, amb una important activitat cultural, científica i artística. El dirigent més famós va ser **Pèricles**.

6.- Qui va ser el dirigent més famós?

1.- Què vol dir que Atenes era una democràcia ?

2.- Qui eren els ciutadans?

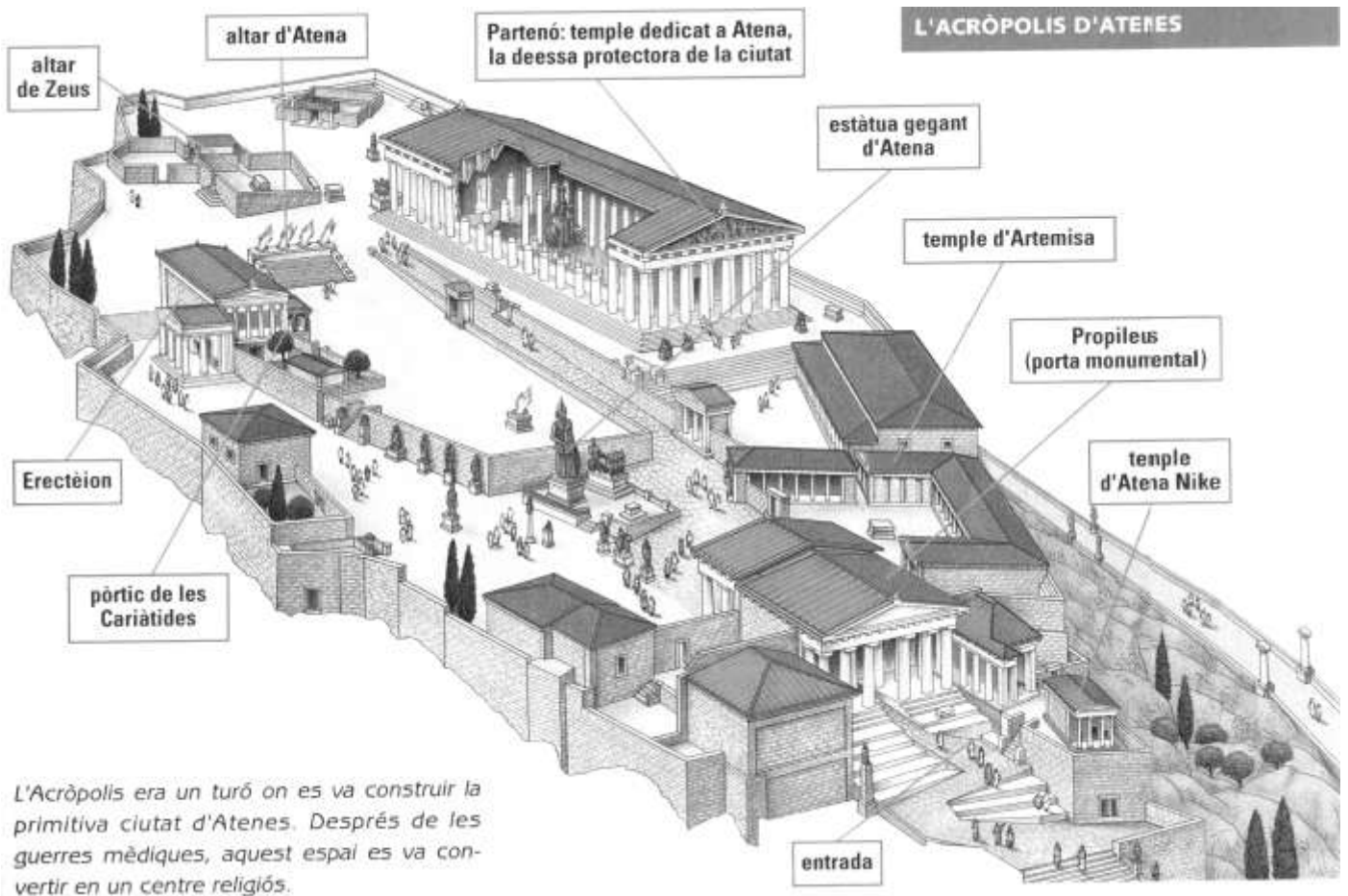
3.- Qui eren els **metecs** ?

4.- Qui va lluitar a les guerres mèdiques?

5.- Què va fer Atenes amb les riqueses acumulades?

AMPLIACIÓ : Còpia el text de "La victòria de Marató" pàg. 182 i pinta el dibuix

1.- Què era l'Acropolis d'Atenes?

2.- En què es va convertir aquest espai ?

3.- A quina deessa era dedicat el Partenó ?

- Atenes, com moltes ciutats gregues, estava **emmurallada**. Els carrers eren estrets i pudents; no hi havia clavegueres ni sistema de recollida d'escombraries, i l'aigua era escassa.
- La **vida al carrer** era molt activa. Els atenesos feien les compres, es trobaven amb els amics o parlaven de política als carrers de la ciutat.
- Els **habitatges** podien tenir una o dues plantes. Es construïen amb materials lleugers, com el maó o la tova, reforçats amb bigues de fusta.
- La casa atenesa s'organitzava al voltant d'un **pati central** al qual donaven les diverses habitacions.
- A les cases hi havia una zona reservada a les dones (**gineceu**) i una altra als homes (**andrón**).
- La majoria de la població s'alimentava de **cereals i pa**, i també de formatge, verdures, ous, olives, figues i fruita. Els rics també menjaven carn i peix.

1.- Com eren els carrers d'Atenes?

2.- Com era la vida al carrer?

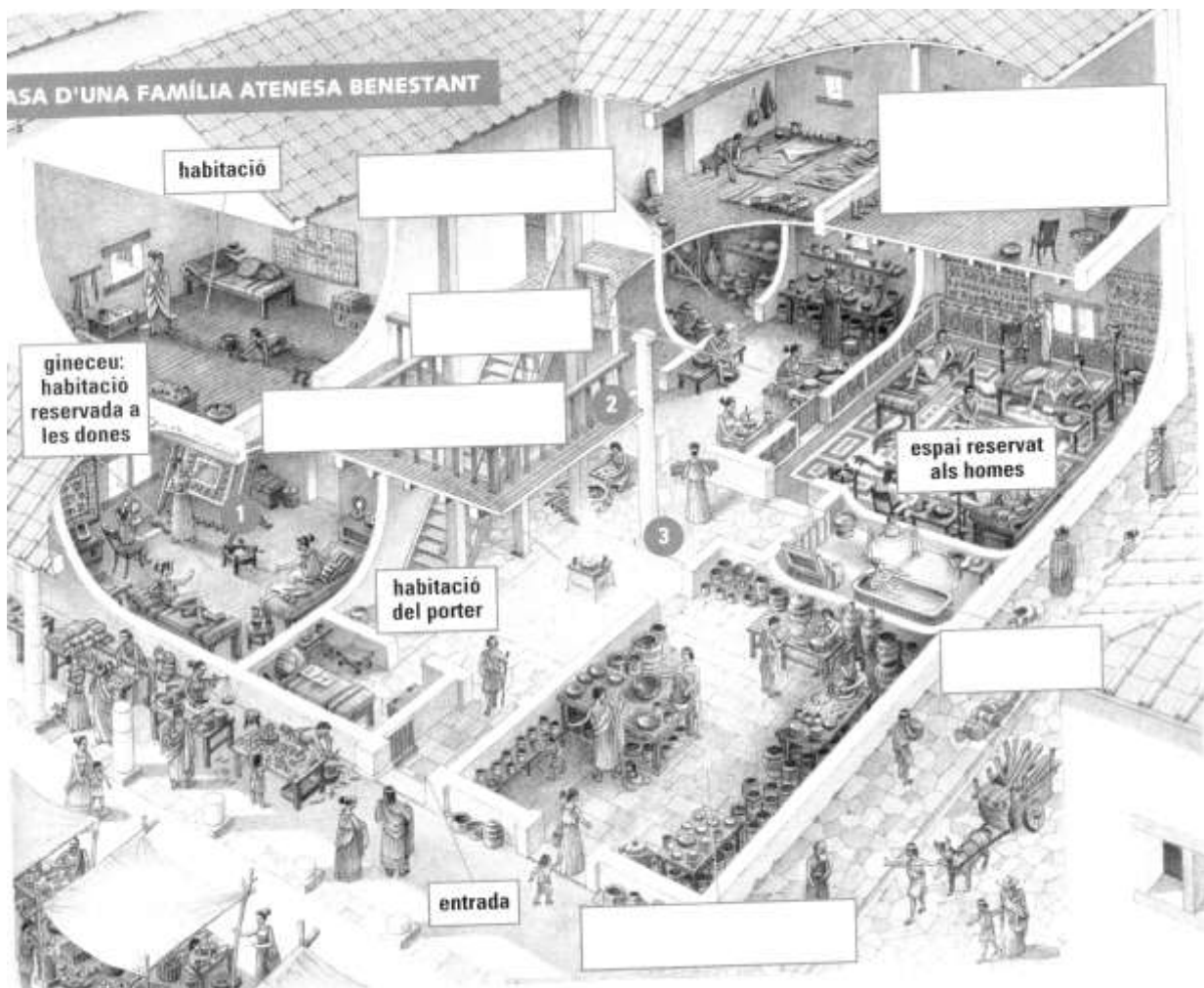
3.- Com es construïen les cases?

4.- Què era el **gineceu** ?

5.- Què era l'**andrón**?

6.- Què menjaven els grecs?

7.- I els rics?

7.- Identifica les parts de la casa (**pàg.184**). Pinta el dibuix.

1 Els colonitzadors mediterranis a Catalunya

- Al començament del I mil·lenni a.C., van arribar a les costes de la Península Ibèrica els **fenicis**, els **grecs** i els **cartaginesos**, i hi van establir **factories comercials** i **colònies**.

Els fenicis i els cartaginesos

- Els **fenicis** eren comerciants i navegants molt actius. Entre els segles X i VIII a.C. van establir moltes colònies al sud de la Península, com *Gàdir* (Cadis) i Malaca (Màlaga).

Els fenicis van arribar a les costes de Catalunya cap al segle VII a.C. per comerciar.

- Els **cartaginesos**, al segle VII a.C., van substituir els fenicis en l'expansió pel Mediterrani.

1.- Quins pobles van colonitzar la Península Ibèrica?

2.- Qui eren els fenicis?

3.- Quines colònies varen fundar els grecs a Catalunya? (2)

4.- Com es deien els pobles que vivien a Catalunya abans de l'arribada dels grecs?

5.- Quines coses varen portar els grecs:

-
-
-
-

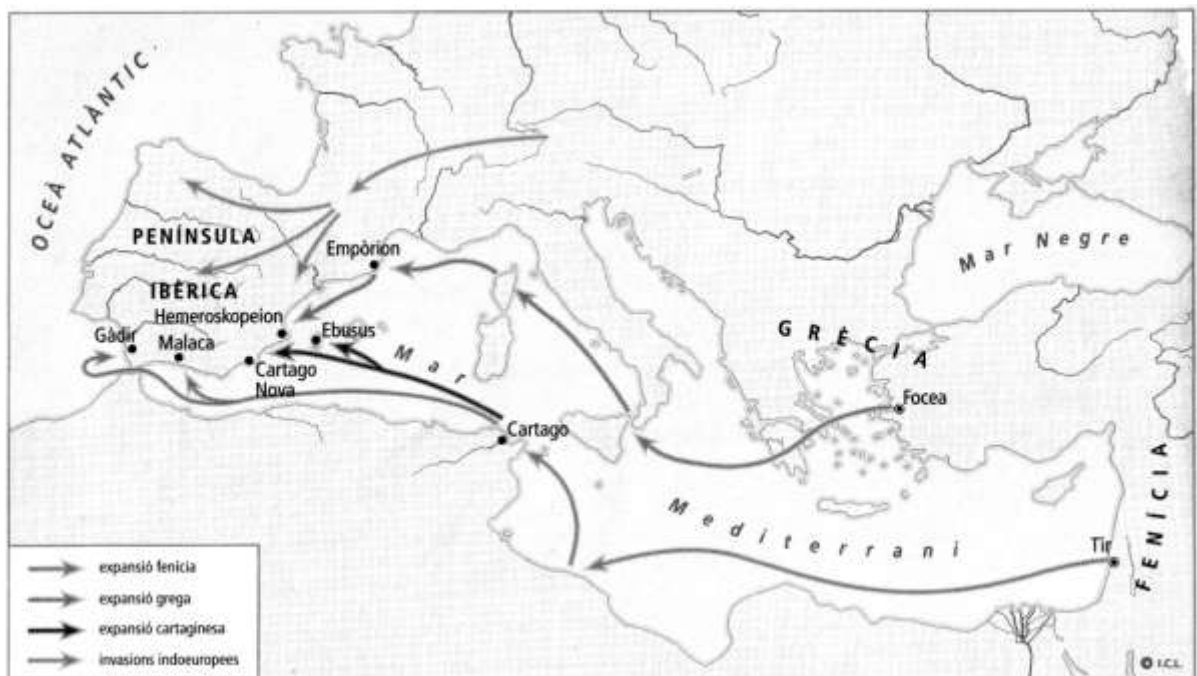
Els grecs a Catalunya

- Els **grecs** van arribar a les nostres terres entre els segles VIII i VII a.C., i hi van fundar diverses colònies, com per exemple *Rhode*.

La colònia principal fundada pels grecs a Catalunya va ser *Empòrion*.

- A Catalunya els grecs van mantenir contactes amb els pobles indígenes veïns (**indígets**). Els grecs van introduir l'**ús de la moneda** i van difondre l'**escriptura**.

També van contribuir a la difusió de la **metal·lúrgia del ferro** i a estendre el **conreu de la vinya i de l'olivera**.

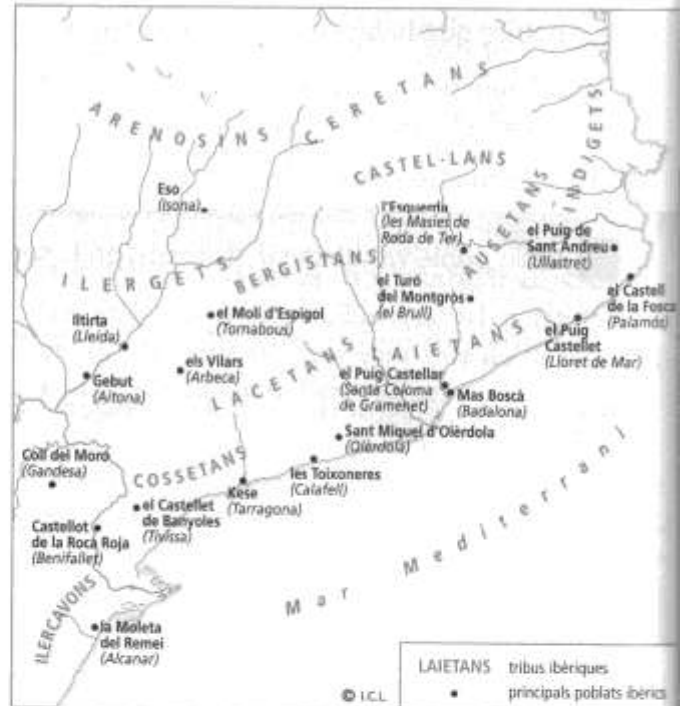

- Abans de l'arribada dels romans i entre els segles VI i III a.C., les terres de l'actual Catalunya estaven habitades per diverses **tribus ibèriques**: els **laietans**, els **ilergetes** i els **ilercavons**, entre d'altres.
- Encara que aquestes tribus eren independents, tenien trets culturals comuns.
- L'economia d'aquestes tribus es basava en la **ramaderia** (cabres, ovelles, porcs) i en l'**agricultura** (cereals, oliveres, vinyes i llegums).
- Elaboraven **teixits** i objectes de **ceràmica** i coneixien la **metal·lúrgia del ferro i del bronze**.

També encunyaven **moneda** i feien servir l'**escriptura**.

- Els ibers vivien en nuclis urbans organitzats, normalment a llocs enlairats i emmurallat. Dins el poblat hi havia cases, corrals, magatzems... Entre els ibers existien grups socials diferenciats.
- A Catalunya destaquen les restes de poblats ibèrics com el del *Puig de Sant Andreu* (Baix Empordà) o el del *Molí d'Espigol* a Tornabous (Urgell).
- Els ibers van crear **escultures** i **ceràmiques** d'una gran bellesa. A Catalunya destaca el **tesor de Tivissa** (Ribera d'Ebre), per les seves quatre pàteres d'argent decorades amb relleus.

TRIBUS IBÈRIQUES A CATALUNYA

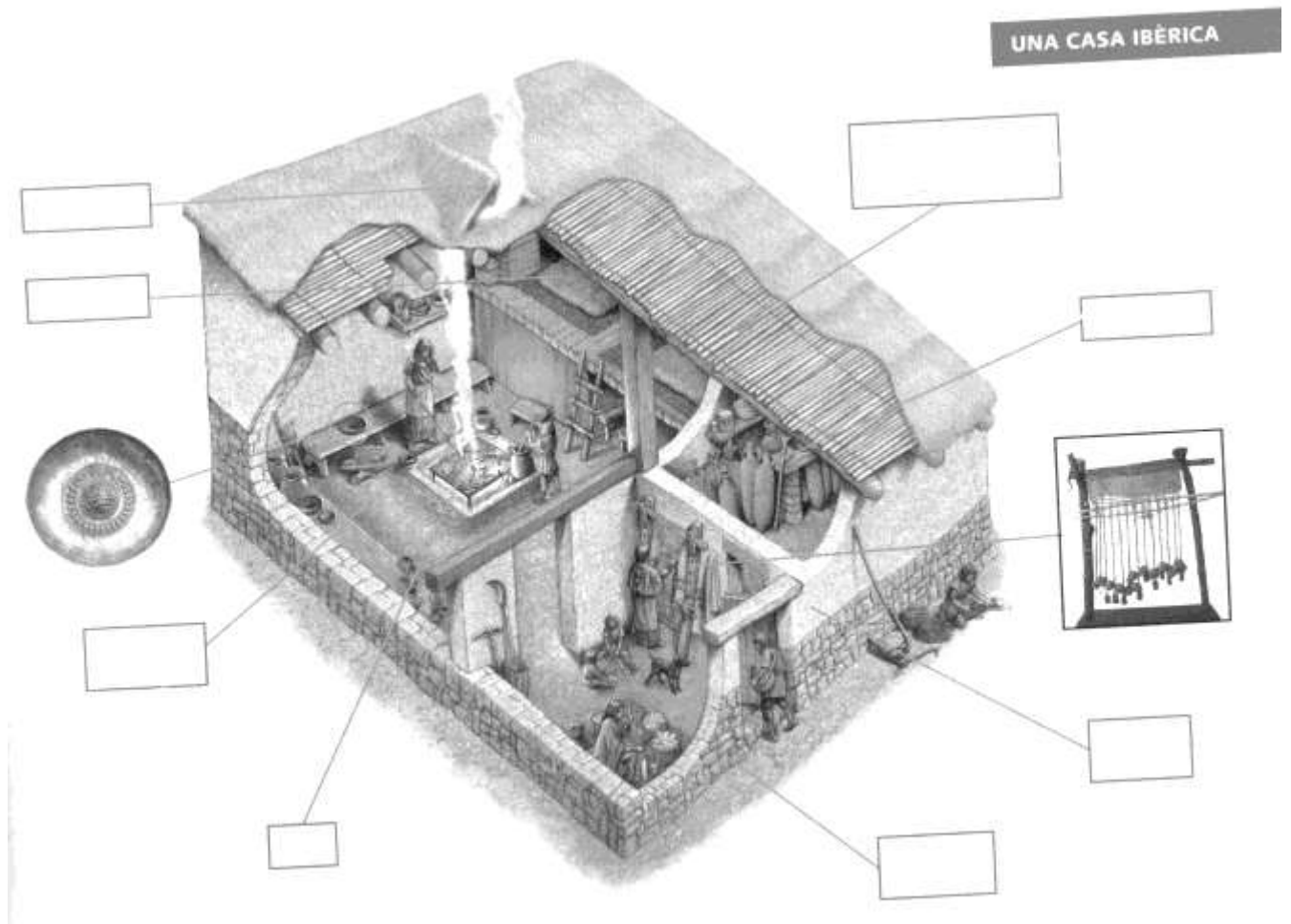
RECONSTRUCCIÓ D'UN POBLAT IBÈRIC

1.- Qui vivia a Catalunya abans de l'arribada dels romans?

2.- De què vivien aquests pobles?

3.- On vivien els ibers?

4.- Fixa't en el dibuix de la casa ibèrica (pàg. 197) i completa els quadres.

AMPLIACIÓ Còpia l'apartat *Ho sabies...?* (pàg. 198) i pinta el dibuix de la Dama d'Elx

